

[Tlač s obrázkami](#) | [Tlač bez obrázkov](#)

Obec, do ktorej môžete priletieť, preslávil folklór a na dianie v nej prísne dozerá samotný Matej Bel

05.03.2019

Ctia si historický odkaz, ale zároveň myslia na budúcnosť. Hoci časy sa menia a dotkli sa aj života obce v rázovitom podpolianskom chotári, má Očová stále čo ponúknuť. Fenoménov, pre ktoré si jej meno vybaví Slovák z azda každého kúta republiky, je hneď niekoľko. Zaujímavá história, pozoruhodné pamiatky, folklór, leteckí akrobati, legendárny film Očovské pastorále či celý zoznam slávnych rodákov. Napríklad husľový virtuóz, primáš a skladateľ Ján Berky-Mrenica či polyhistor Matej Bel, ktorého socha dozerá prísny pohľadom na dianie v centre.

Romanticky ladených určite zaujme aj zápletká z krutých čias 16. storočia. Niekdajšiu súčasť víglašského panstva vtedy dobýjali hordy tureckých nájazdníkov, vypaľovali, rabovali a odvážali deti do otroctva. Jeden z ich veliteľov, Ján Arnaut, sa zaľúbil do miestnej dievčiny. Láska to bola natoľko silná, že prestúpil z moslimskej na kresťanskú vieru a postavil sa na stranu Očovčanov.

Túto historickú perličku pripomína nielen jeho náhrobný kameň (zomrel 26. februára 1599) v areáli katolíckeho kostola, ale aj kniha spisovateľky Zlaty Dônčovej. Obec, ktorá minulý rok oslávila 755. výročie prvej písomnej zmienky, však rozhodne nežije iba minulosťou.

Očová

Poloha: Banskobystrický kraj, okres Zvolen, región Podpoľanie

Prvá písomná zmienka: 1263

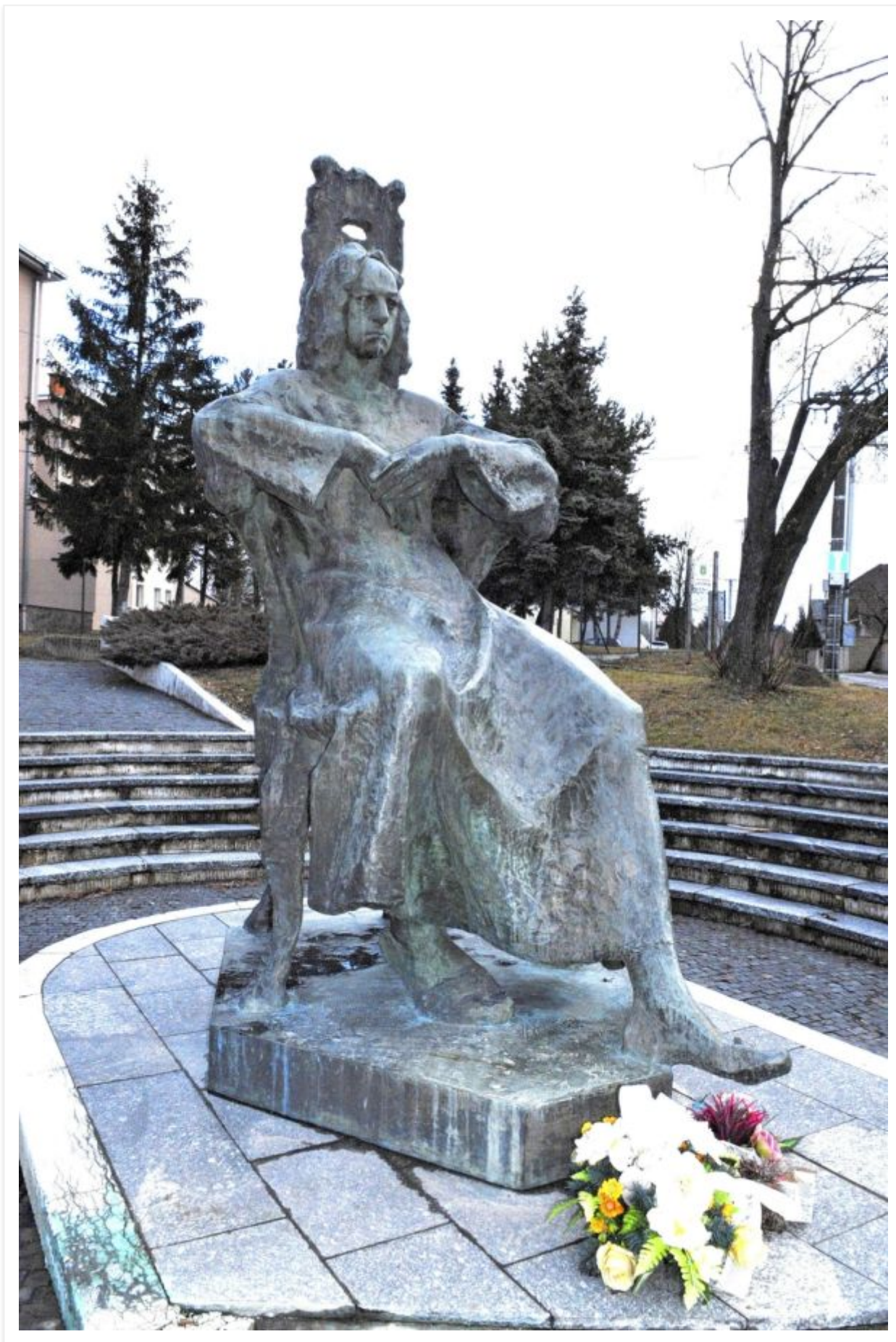
Rozloha: 88,34 km²

Počet obyvateľov (k 31. 12. 2017): 2 540 (2 179 obyvateľov nad 15 rokov, 361 mládež do 15 rokov)

Vývoj nezamestnanosti v okrese (vždy ku koncu roka): 2012 - 11,69 %; 2013 - 10,38 %; 2014 - 10,55 %; 2015 - 9,32 %; 2016 - 7,85 %; 2017 - 4,73 %; 2018 - 3,56 %

Nová tvár

Pracovný proces v uliciach vidno hneď na prvý pohľad. Pre miestnych niekedy menej príjemná vec, ale zároveň signál, že sa niečo deje a po období sťažených podmienok príde zlepšenie kvality života. Očová v tomto smere nie je žiadnou výnimkou, momentálne tu pracujú na realizácii viacerých významných projektov.

[13](#)

[fotografií v galérii Na dianie v obci prísny pohľadom dozerá samotný Matej Bel. Zdroj: Martin Mázor](#)

„Spoločne s obcou Zvolenská Slatina budujeme kanalizáciu a zároveň čističku odpadových vôd, doriešili sme verejné osvetlenie LED lampami a minulý rok sme otvorili nový zberný dvor. Ešte

približne dva roky potrvá, kým sa po dobudovaní kanalizácie uvedie všetko do normálu, malo by to však pomôcť zlepšiť životné prostredie v našej obci,“ dúfa starosta Ján Senko (60).

V posledných rokoch pristúpili k rekonštrukcii budov kultúrneho domu a obecného úradu, k oploteniu a vyčisteniu cintorína. Pri príležitosti 10. výročia úmrtia Jána Berkyho-Mrenicu pribudol pred kultúrnym domom jeho pamätník s husľami, umiestnili tam aj drevenú plastikú očovských klebetníc.

Čo je pozoruhodné, v obci ešte stále funguje miestne kino Osveta, každú sobotu tu premietajú filmy.

„Návštevnosť je už slabšia, ale snažíme sa to udržať, vďaka bývalému starostovi sa podarilo získať prostriedky z audiovizuálneho fondu. Kino navštevujú aj naši školáci, časom sa možno pri tvorbe programu zameriame práve na nich,“ nevyklučuje prvý muž obce.

Časy sa menia

Od čias, keď sa ako malý chalan naháňal s kamarátmi po ihrisku a užíval si ďalšie detské radovánky, sa podľa Jána Senka život v Očovej výrazne zmenil.

„Dnes už predsa len cítiť, že sa obyvateľstvo pomiešalo. Navyše ubúda mladých, z ktorých mnohí využili príležitosť a nachádzajú uplatnenie vo väčších mestách alebo v zahraničí. Kým v minulosti navštevovalo našu základnú školu, nesúcu meno Mateja Bela Funtíka, asi 400 detí, dnes je ich len okolo 180. Mládež od nás dochádza aj do iných škôl v okolí,“ ráta starosta.

Vplyv na zmenu klímy malo podľa neho aj utlmenie poľnohospodárskej výroby. V miestnom družstve už zďaleka nepracuje toľko ľudí ako kedysi, a tak museli Očovčania hľadať iné zárobkové príležitosti. Najväčším domácim zamestnávateľom sa postupne stáva samotná obec so svojimi organizáciami – základnou, materskou či umeleckou školou, Domovom sociálnych služieb či Obecnými službami.

13

[fotografií v galérii Starosta Ján Senko pri jednom z diel známeho sochára a maliara Vladimíra Kompánka, ktoré zdobí chodbu obecného úradu. Zdroj: Martin Mázor](#)

Vzhľadom na svoju polohu, malebné okolie a zaujímavú históriu je Očová vítaným cieľom turistov. Z miestnych pamätihodností je najobľúbenejším oltár z dielne žiakov majstra Pavla z Levoče v miestnom katolíckom kostole. Na telefonickú objednávku si možno pozrieť napríklad aj izbu Mateja Bela.

Plány s letiskom

Medzi neodmysliteľné symboly obce patrí letisko, kde si možno vychutnať tandemové zoskoky či vyhlídkové lety, a ktoré preslávila známa letecká akrobatická skupina Očovskí bačovia.

Areál na obecných pozemkoch s budovami vo vlastníctve Slovenského aeroklubu už však nahlodal zub času, a tak sa hľadá riešenie, ako pomôcť pri rozvoji tejto plochy.

„Obec išla do zmeny územného plánu takým spôsobom, aby mohol byť areál revitalizovaný a využitý na voľnočasové aktivity pre našich obyvateľov, zároveň by tu návštevníci našli väčší komfort s ubytovacími a stravovacími kapacitami. Momentálne čakáme na vyjadrenie dopravného úradu a následne po schválení nového doplnku územného plánu by sa začalo s prácami,“ hovorí starosta a verí, že sa letisková plocha v dohľadnom čase dočká nového, modernejšieho šatu.

Množstvo práce však vedenie obce čaká ešte na iných frontoch, či už v podobe budovania chodníkov, rekonštrukcie ciest, opravy telocvične, tribúny na štadióne, modernizácie učební v základnej škole, alebo výstavby komunitného centra a rekonštrukcie požiarnej zbrojnice.

Folklór stále žije

Pavel Holík (55) je bývalým vedúcim jedného z najstarších folklórnych súborov na Slovensku Očován založeného v roku 1936. Dodnes je zároveň aktívnym predsedom folklórneho združenia rovnakého názvu, ktoré zastrešuje nielen folklórnu zložku (jej najmladšiu časť tvorí súbor Poľana pri miestnej základnej škole), ale napríklad aj divadelný a ochotnícky súbor Pilindoš.

Do tohto kultúrneho mixu sú zapojené všetky vekové skupiny.

[13](#)

[fotografií v galérii Pavel Holík s typickými sviatočnými košeľami, ktoré nosili ženy do kostola. Jedna z nich patrila jeho starej mame. Zdroj: Martin Mázor](#)

„Dôvodom vzniku občianskeho združenia bolo vytvorenie materiálnych podmienok na umeleckú činnosť. Okrem vyše 40 registrovaných členov združenia nám pomáha množstvo ľudí, či už priamo v spomínaných kolektívoch, alebo mimo nich. Napríklad počas tradičnej akcie Očovská folklórna hruda. Spája sa s ňou varenie tradičných špecialít domácej kuchyne. Keď už nikde nie je rad, tak na tieto dobroty vždy,“ usmeje sa Pavel Holík, podľa ktorého si treba vážiť každého, kto sa vo voľnom čase takýmto spôsobom angažuje pri reprezentácii obce.

Základné kamene podpolianskeho srdca slovenského folklóru tvoria okrem Očovej blízke obce Detva a Hriňová. Aj keď kultúrne tradície týchto miest sú si veľmi blízke, predsa len sa nájdu drobnosti, ktoré ich odlišujú.

Do Číny aj na Taiwan

Očován rozdáva svojimi vystúpeniami radosť po celom svete. Jeho členovia už dvakrát navštívili Čínu, miestne folklórne tradície šírili v ruskej Machačkale, v Portugalsku, Turecku, Francúzsku, pravidelne sú účastníkmi festivalov v okolitých krajinách.

„Veľmi radi chodíme aj do Vojvodiny k našim krajanom, ktorí sú úžasní svojou srdečnosťou. Vždy hovorím mladým, nech si to všímajú a zoberú si od nich príklad, lebo práve toto nám trocha

odchádza,“ myslí si Pavel Holík, ktorý sa minulý rok vybral na Taiwan.

„Vedúci nášho zastupiteľského úradu v Tchaj-peji nás požiadal o poskytnutie našich krojov na výstavu pri príležitosti každoročného folklórneho festivalu. Poslali sme tam aj krosná, hospodárske náradie a fujaru. Zúčastnil som sa na otvorení výstavy, kde Očová reprezentovala celé Slovensko, bola to veľká pocta pre našu pôvodnú kultúru,“ teší sa Pavel Holík.

Ako riaditeľ obecných služieb, ktoré sídli v budove miestneho Remeselného dvora a zároveň sú jej správcom, prichádza prakticky dennodenne do styku aj s pôvodnými tradičnými remeslami.

[13](#)

[fotografií v galérii Očovské letisko je domovom pre malé lietadlá. Teraz sa chystá jeho modernizácia. Zdroj: Martin Mázor](#)

Tento niekdajší mlyn, ktorý dodnes pripomína drevené koleso, zrekonštruovali a odovzdali do užívania v roku 2008.

„V pôvodnej podobe si tak možno vyskúšať tkanie, typické vyšívanie krivou ihlou, hrnčiarsky kruh, kováčstvo, výrobu syra či pečenie chleba v murovanej peci,“ dodáva zaniatený folklorista.

Remeselný dvor však neslúži iba na prezentáciu týchto tradičných remesiel, jeho využitie je oveľa širšie. Organizujú tu letné tábory pre deti, v jednej z miestností majú zázemie miestni dôchodcovia, ďalšia je určená na cvičenie. Aj týmto spôsobom sa v Očovej snažia združovať miestnych ľudí a zároveň vstúpiť nastupujúcej generácii úctu k tradíciám, ktoré obec preslávili ďaleko za hranicami.

Anketa

Janka Holíková (50)

Keďže žijem v Očovej od narodenia, môžem porovnávať. Obec sa rozvíja, aj možnosti na voľnočasové vyžitie je dostatok. Prakticky každý mesiac je tu nejaké podujatie. Čo mi tu chýba, je komplexnejšia lekárska starostlivosť. Odišiel gynekológ, zubár, pediater, ostal iba všeobecný lekár. Privítala by som aj nejakú reštauráciu.

Anna Výbohová (58)

Osobne sa nemôžem sťažovať, mám tu všetko, čo potrebujem, teda rodinu a prácu. Napreduje to tu a každý, kto chce, sa môže zapojiť do nejakej aktivity. Ja chodím s kamarátkami cvičiť. Sú tu zabezpečené sociálne služby, na druhej strane by bolo dobré posilniť podnikateľskú sféru a rozvíjať agroturistiku, podmienky tu máme.

Pavel Šoučík (30)

Väčšinu dňa trávim mimo obce, keďže pracujem v Banskej Bystrici na sanitke. Celkovo som však spokojný, v obci sa dobre žije a je si kde posedieť. V minulosti to tu predsa len viac žilo, boli diskotéky, ľudové zábavy a chodili sem návštevníci z okolitých dedín. Keby bolo niečo podobné aj dnes, určite by som sa nenahneval.